

1 lutego 2023 r.

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
Departament Prawny
ul. Aleje Ujazdowskie 1/3, 00-583 Warszawa

Szanowni Państwo,

uprzejmie informuję o omyłkach w tekście ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1805, Dz.U. z 2021 r. poz. 1981, 2052, 2262, 2270, 2289 i 2328 oraz z 2022 r. poz. 1, 366, 480, 807, 830, 974, 1098, 1301, 1371, 1532, 1692, 1855, 1967, 2127, 2140, 2180, 2339, 2436, 2600 i 2687; dalej: k.p.c.) i zwracam się do Rady Ministrów z uprzejmą prośbą o skorzystanie z inicjatywy ustawodawczej, przysługującej jej na podstawie art. 118 ust. Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483, z 2001 Nr 28, poz. 319, z 2006 Nr 200, poz. 1471 oraz z 2009 Nr 114, poz. 946; dalej: Konstytucja RP) w celu usunięcia opisanych poniżej uchybień legislacyjnych.

Przepisy art. 929 § 1-2 k.p.c. brzmią:

§ 1. Zajęcie obejmuje nieruchomości i to wszystko, co według przepisów prawa rzeczowego stanowi przedmiot obciążenia hipoteką.

§ 1¹. Pobranie z góry przez dłużnika przed zajęciem czynszu najmu za czas dłuższy niż trzy miesiące, a czynszu dzierżawy za czas dłuższy niż sześć miesięcy, licząc w obu przypadkach od dnia zajęcia, nie zwalnia najemcy lub dzierżawcy od obowiązku zapłaty czynszu do rąk komornika.

§ 2. Jeżeli egzekucję prowadzi się w poszukiwaniu należności z umów ubezpieczenia lub wierzytelności zabezpieczonych hipoteką, zajęcie obejmuje także prawa wynikające z umów ubezpieczenia przedmiotów wymienionych w paragrafie poprzedzającym.

Przepisy te normują zakres zajęcia w toku egzekucji z nieruchomości. Przepis znajdujący się w § 1¹ wszedł w życie 3 maja 2012 r. Został dodany na mocy art. 1 pkt 108 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2011 r. Nr 233, poz. 1381). Przed jego wejściem w życie § 1 i 2 brzmiały tak samo jak po jego dodaniu.

W art. 929 § 2 k.p.c. przez cały czas jego obowiązywania znajdowało się odesłanie do § 1, wysłowione za pomocą wyrazów: *w paragrafie poprzedzającym*. Przed uzupełnieniem treści art. 929

k.p.c. o § 1¹ paragrafem poprzedzającym § 2 był § 1. Obecnie jest nim § 1¹. Mimo to treść § 2 *in fine* nie została skorygowana. Przepis § 2 odsyła zatem do § 1¹.

Tymczasem zarówno z językowego, jak i systemowego i celowościowego punktu widzenia nie ulega wątpliwości, że przepisem odniesienia powinien być art. 929 § 1 k.p.c. W art. 929 § 2 k.p.c. *in fine* mowa jest o przedmiotach, wymienionych w paragrafie poprzedzającym. W § 1¹ brak jest wzmianki na temat jakichkolwiek przedmiotów. Czyny najmu czy dzierżawy może być uznany za *przedmiot* jedynie w najszerszym znaczeniu tego słowa. Trudno jest przypuszczać, aby ustawodawca posłużył się tym znaczeniem bez żadnego kontekstu. Natomiast art. 929 § 1 k.p.c. wprost wymienia przedmiot obciążenia hipoteką. Hipoteka obciąża z mocy prawa także przedmioty *sensu stricto* (czyli rzeczy - w potocznym sensie tego określenia), takie jak przynależności i części składowe nieruchomości obciążonej hipoteką. Również cel unormowania z art. 929 § 2 k.p.c. przemawia za odesłaniem do § 1. Artykuł 929 § 1 k.p.c. określa zakres zajęcia. Artykuł 929 § 1¹ k.p.c. nie normuje granic zajęcia. Wystawia normę o charakterze technicznym, uszczegóławiającą normę wynikającą z art. 88 ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 146: dalej: u.k.w.h.). Artykuł 929 § 2 k.p.c. rozszerza zakres zajęcia na prawa wynikające z umów ubezpieczenia. Przyświeca mu cel zaspokojenia wierzyciela z dochodów ściśle związanych z nieruchomością. Jest spójny z uregulowaniami art. 89 u.k.w.h.

Powyższe rozumowanie potwierdzają wypowiedzi przedstawicieli nauki prawa. Wystarczy sięgnąć po komentarz do k.p.c., by natknąć się na następujące tezy:

jeżeli do nieruchomości skierowano egzekucję wierzytelności wynikających z umów ubezpieczenia oraz wierzytelności zabezpieczonych hipoteką, zajęciem są objęte nie tylko prawa wynikające z ubezpieczenia egzekwowanej nieruchomości, lecz także roszczenia wynikające z umów ubezpieczenia nieruchomości oraz przedmiotów zajętych razem z nieruchomością, a więc np. roszczenia do ubezpieczyciela o wypłatę odszkodowania. (...) Zajęcie nieruchomości dokonane w celu przeprowadzenia egzekucji wierzytelności zabezpieczonej hipoteką na tej nieruchomości z mocy art. 929 § 2 obejmuje także zajęcie w całości praw z umów ubezpieczenia tej nieruchomości lub jej części składowych i innych przedmiotów wskazanych w art. 929 § 1

(zob. H. Ciepła [w:] T. Wiśniewski (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom IV. Artykuły 730–1088*, Warszawa 2021, LEX, komentarz do art. 929; tezy 2 i 6).

Biorąc pod uwagę powyższe spostrzeżenia oraz fakt późniejszego dodania art. 929 § 1¹ k.p.c., pozostawienie w art. 929 § 2 k.p.c. odesłania do § 1 jawi się jako oczywiste pominięcie legislacyjne. Dalsze obowiązywanie przywołanego przepisu w obecnym brzmieniu rodzi ryzyko nieporozumień. W myśl art. 2 Konstytucji RP organy władz państwowych, uczestniczące w procesie legislacyjnym winny

dokładać starań, aby zapewnić obywatelom dobrą legislację. Dlatego nowelizacja art. 929 § 2 k.p.c. jawi się jako zasadna. W nowym brzmieniu art. 929 § 2 k.p.c. mógłby wprost wskazywać na art. 929 § 1 k.p.c.

Analogiczne uwagi odnoszą się do art. 1050 § 2 k.p.c. Przepisy art. 1050 § 1-2 k.p.c. stanowią:

§ 1. Jeżeli dłużnik ma wykonać czynność, której inna osoba wykonać za niego nie może, a której wykonanie zależy wyłącznie od jego woli, sąd, w którego okręgu czynność ma być wykonana, na wniosek wierzyciela po wysłuchaniu stron wyznaczy dłużnikowi termin do wykonania i zagrozi mu grzywną na wypadek, gdyby w wyznaczonym terminie czynności nie wykonał.

§ 1¹. W sprawach z zakresu prawa pracy wierzyciel może złożyć wniosek, o którym mowa w § 1, do sądu właściwości ogólnej dłużnika albo do sądu, w którego okręgu praca jest, była lub miała być wykonywana, albo do sądu, w okręgu którego znajduje się zakład pracy.

§ 2. Jeżeli wykonanie czynności wymaga wydatków pieniężnych lub dostarczenia materiałów, a obowiązek dostarczenia ich ciąży na wierzycielu, sąd przystąpi do egzekucji w myśl paragrafu poprzedzającego dopiero po wykazaniu przez wierzyciela, że dokonał czynności, od których zależy obowiązek dłużnika, chyba że tytuł egzekucyjny zawiera w tym względzie inne zarządzenie.

Przepisy te normują egzekucję czynności niezastępowalnych. Przepis znajdujący się w § 1¹ wszedł w życie 7 września 2019 r. Został dodany na mocy art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 maja 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r. poz. 1043). Przed jego wejściem w życie § 1 i 2 brzmiały tak samo jak po jego dodaniu.

W art. 1050 § 2 k.p.c. przez cały czas jego obowiązywania znajdowało się odesłanie do § 1, wysłowione za pomocą wyrazów: *w myśl paragrafu poprzedzającego*. Przed uzupełnieniem treści art. 1050 k.p.c. o § 1¹ paragrafem poprzedzającym § 2 był § 1. Obecnie jest nim § 1¹. Mimo to treść § 2 *in fine* nie została skorygowana. Przepis § 2 odsyła zatem do § 1¹.

Tymczasem zarówno z językowego, jak i systemowego i celowościowego punktu widzenia nie ulega wątpliwości, że przepisem odniesienia powinien być art. 1050 § 1 k.p.c. W art. 1050 § 2 k.p.c. *in medio* jest mowa o przystąpieniu do egzekucji w myśl paragrafu poprzedzającego. W art. 1050 § 1 k.p.c. brak jest wzmianki na temat przystąpienia egzekucji. Zaś w § 1 zostały opisane czynności egzekucyjne, czyli bezpośrednio zmierzające do zaspokojenia wierzyciela. Również cel art. 1050 § 2 k.p.c. w większym stopniu odpowiada czerpaniu przez § 2 treści normatywnej z § 1 niż z § 1¹. Artykuł 1050 § 1 k.p.c. kodyfikuje jeden ze sposobów egzekucji świadczeń niepieniężnych, uruchamiany na wniosek wierzyciela. Artykuł 1050 § 1¹ k.p.c. rozbudowuje możliwości wszczęcia egzekucji przez wierzyciela, umożliwiając mu złożenie wniosku także do sądu, w okręgu którego praca jest, była lub miała być wykonywana albo do sądu, w okręgu którego znajduje się zakład pracy. Artykuł 1050 § 1 k.p.c.

stawia wierzycielowi dodatkowe warunki do spełnienia przed przystąpieniem do egzekucji w określony sposób. Ma on na oku zapobieżenie egzekucji w razie braku współdziałania po stronie wierzyciela.

Mając na względzie powyższe spostrzeżenia oraz fakt późniejszego dodania art. 1050 § 1¹ k.p.c., pozostawienie w art. 1050 § 2 k.p.c. odesłania do § 1 jawi się jako oczywiste pominięcie legislacyjne. Dalsze obowiązywanie przywołanego przepisu w obecnym brzmieniu rodzi ryzyko nieporozumień. W myśl art. 2 Konstytucji RP organy władz państwowych, uczestniczące w procesie legislacyjnym winny dokładać starań, aby zapewnić obywatelom dobrą legislację. Dlatego nowelizacja art. 1050 § 2 k.p.c. jawi się jako zasadna. W nowym brzmieniu art. 1050 § 2 k.p.c. mógłby wprost wskazywać na art. 1050 § 1 k.p.c.

Z powyższych względów zwracam się z uprzejmą prośbą o rozważenie zasadności wystąpienia z inicjatywą legislacyjną i wniesienie na zasadzie art. 118 Konstytucji RP do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projektu ustawy nowelizującej art. 929 § 2 i art. 1050 § 2 k.p.c. w celu usunięcia rzeczonych uchybień legislacyjnych. Wykonanie takiej ustawy przypuszczalnie nie pociągnęłoby za sobą istotnych skutków finansowych. Z góry dziękuję za odpowiedź na niniejsze pismo z informacją o sposobie załatwienia niniejszej sprawy.

Z wyrazami szacunku